

בס"ד

המלחמה במדין

פרק לא, פסוקים א-ח

אורן נויברט

המלחמה במדין – שאלות

1. מודיע נצטווה משה להילחם נגד מדין?

2. לפי רשיי (פס' ב) מודיע בניי לא הצטו להילחם גם נגד מוואב?

3. קראו את המדרש (במדבר רבה, מטות כב, ד) וענו על הסעיפים:

"וישלח אותם משה... ואת פינחס בן אלעזר הכהן לצבא". אמר הקב"ה למשה: "נקם נקמת בני ישראל" – אתה בעצמך, והוא משלח את אחרים?! אלא מפני שנתגדל בארץ מדין, אמר: אינו בדיון שני מצר למי שעשה بي טוביה. המשל אומר: "בור שתית ממנו מים, אל תזורך בו אבן"... למה שלח פנחס? אמר: מי שהתחילה במצבה הוא גומרה. הוא השיב את חמתו והכח את המדינית, הוא יגמר מצותו.

א. באיזה הקשר מובא במדרשו הפתגם: "בור שתית ממנו מים, אל תזורך בו אבן" ב. באיזה הקשר מובא במדרשו (וכן בראשי לפס' ו) הכלל: "המתחיל במצבה אומרים לו גמור"? מה הייתה "אחריותו" של בלעם (כלומר מה עשו עמו בניי)?

4.

נקודות להדגשה

- בפרק כה רأינו כי בעקבות עצת בלעם, בנوت מוואב ומדין פיתו את בניי' וגרמו להם לחתoa במעשי זימה ועובדת זורה (לבעל פעור). בפרק הנוכחי מגיע שלב העונש: משה נצווה להילחם במדין, מפני שהחטיאו את בניי'. לכוארה היה צריך להעניש גם את מוואב, שכן הם שיתפו פעולה עם מדין בהסתת בניי'. רשי' מביא שני הסברים מדוע לא הענישו גם את מוואב:
  - א. המואבים חששו מפני בניי', שהתיישבו סמוך לגבולם (בערבות מוואב), ולכן סביר שפלו מتوزד הגנה עצמית וכדי להסיר מעלייהם את "האים" (שגם אם לא יפגע בהם פיזית, עלול לקחת רכושם). לעומתם, המדים לא היו מאויימים מפני בניי', אלא הם הכניסו את עצם "לריב לא להם" מتوزד שנות ישראל. ב. מוואב ניצלו, כי עתידה לצאת מהם רות המואבה.
- ה' ציווה את משה להילחם במדין. מדין לא היה עם גדול, וכן הסתפק משה באلف לוחמים מכל שבט (סך הכל "שנים עשר אלף חלוצי צבא"), והוא שלח עמו למלחמה את פנחס. המדרש מצין שימושה לא יצא בעצמו למלחמה נגד מדין, הייתה שימושה גור תקופה במדין (כasher נמלט מפרעה) ו"נתגדל" בה (ובנוסף נועז ביטרו, אף התחתן עמו בתו), לפיכך לא רצה להיות כפוי טוביה – לפגוע במי שעשה לו טוביה בצעירותו; ברוח הפתגס: "בור ששתיית ממנו מים [אם נעזרת במשה/במשה] – אל תזורך בו אבן [אל תפגע בו לאחר מכן]". משה שלח למלחמה דוקא את פנחס, היה שתחילה במצוות – כאשר הרוג את צבוי בית צור (צור היה אחד מחמשת מלכי מדין), וכן עליו ל"גמר" את המצווה ולנקום את נקמת ה' במדין. בניי ניצחו במלחמה, הרגו את מלכי מדין, וגם את בלעם הרגו בחרב.